MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA

Seduta tad-29 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 543/2006

Raymond Zammit

Vs

1) General Workers Union 2) Charles Mizzi, Joseph Sapiano, u l-Avukat Gianfranco Gauci bhala Chairman u membri rispettivament komponenti l-Bord tad-Dixxiplina – General Workers Union

Il-Qorti

Preliminari

Rat l-**atti tar-rikors** li permezz tieghu r-rikorrent issottometta:

Illi l-esponent huwa mpjegat u *shop steward* tal-impjegati tal-General Workers' Union u huwa membru wkoll tat-Taqsima Servizzi u Media tal-istess Union intimata.

Illi b'ittra datata 18 ta' Mejju 2006, hawn annessa u markata bhala Dokument A, l-esponent gie mgharraf mill-Kap Ezekuttiv Amministrazzjoni u Rizorsi Umani tal-General Workers' Union illi hu kien qed jigi akkuzat li kiser l-Artikolu 26 Proceduri ta' Dixxiplina paragrafu 14 (d) u 14 (g) tal-Ftehim Kollettiv, u li kien hemm il-hsieb li jinbdew proceduri ta' dixxiplina kontra tieghu fir-rigward skond kif provdut fil-Ftehim Kollettiv. L-esponent permezz ta' din l-ittra gie nfurmat ukoll li l-offiza li kienet qed tigi mpurtata lilu kienet wahda serja u li setghet twassal ghat-tkeccija tieghu mill-impjieg, u gie nfurmat ukoll li kien qed jigi sospiz mill-impjieg, (b'nofs paga) sakemm jinstema' u jigi deciz il-kaz.

Illi l-esponent qed jigi ngustament u nfondatament addebitat lilu illi kien ghadda lil media tal-Partit Nazzjonalista ittra datata 4 ta' Mejju 2006 miktuba minn Gejtu Mercieca, Deputat Segretarju Generali tal-General Workers' Union, lill-haddiema kollha tal-General Workers' Union, li qed tigi hawn annessa u markata bhala Dokument B, u li sussegwentement giet imxandra fl-ahbarijiet ta' Net Television.

Illi jirrizulta illi l-imsemmija ittra kienet intiza bhala wahda ntrappolanti u kienet *coded* skond kif jirrizulta mill-aness Dokument C, u saret minn Tony Zarb u/jew Gejtu Mercieca, Segretarju Generali u Deputat Segretarju Generali tal-General Workers' Union rispettivament, jew taht istruzzjonijiet taghhom.

Illi quddiem il-Bord tad-Dixxiplina kif hawn fuq kompost effettivament inbdew il-proceduri ta' dixxiplina kontra l-esponent, u precizament fis-seduta tat-23 ta' Mejju 2006 l-esponent iddikjara li hu kien ghazel lil Karmenu Vella u lill-Avukat George Abela bhala persuni ta' fiducja tieghu biex jiddefenduh f'dan il-kaz, kif ukoll fil-kapacita' taghhom ta' rapprezentanti tat-Taqsima li taghha huwa membru l-

esponent (Servizzi u Media) u fil-kapacita' legali tal-imsemmi avukat rispettivament, skond kif jirrizulta mill-verbal ta' din is-seduta li qed jigi anness u markat bhala Dokument D.

Illi Manwel Farrugia, rapprezentant tal-General Workers' Union f'dawn il-proceduri, oggezzjona ghal din l-ghazla tal-esponent u dana peress li skond hu din kienet tmur kontra l-artikolu 26.6 tal-Ftehim Kollettiv, u minhabba l-fatt illi kif kiteb Tony Zarb fl-ittra esebita quddiem il-Bord, l-esponent ried jaghzel bejn persuna ta' fiducja tieghu jew rapprezentant tat-Taqsima, kif jirrizulta ahjar mid-Dokument E anness.

Illi l-Ftehim Kollettiv vigenti u li jirregola dan il-kaz ta' dixxiplina jipprovdi fl-artikolu 26.6 illi '*L-impjegat akkuzat u l-Management jistghu jkunu mghejjuna minn persuna jew persuni ta' fiducja jew minn rapprezentant tat-Taqsima fil-kaz tal-impjegat'.*

Illi fis-seduta tat-23 ta' Mejju 2006, wara li l-Bord ta' Dixxiplina qara l-ittra datata 23 ta' Mejju 2006 miktuba mis-Segretarju Generali tal-General Workers' Union Tony Zarb (Dokument E anness), l-istess Bord iddecieda illi l-esponent kellu d-dritt li jkun mghejjun u assistit jew (a) minn persuna jew persuni ta' fiducja tieghu jew (b) mis-Segretarju tat-Taqsima tieghu u mhux mit-tnejn flimkien, u ghalhekk il-Bord idderiega lill-esponent sabiex seduta stante jaghzel u jiddikjara jekk hux ser ikun rapprezentat minn persuna/persuni ta' fiducja tieghu jew minn rapprezentant tat-Taqsima ai termini tal-Ftehim Kollettiv.

Illi f'dan l-istadju l-esponent rega' ddikjara li l-ghazla tieghu kienet li jkun assistit minn Karmenu Vella u mill-Avukat George Abela, bhala persuni ta' fiducja tieghu u fil-kaz ta' Karmenu Vella, ukoll fil-kapacita' tieghu ta' rapprezentant tat-Taqsima Servizzi u Media tal-General Workers' Union u bhala legali fil-kaz tal-Avukat Abela.

Illi f'dan l-istadju r-rapprezentant tal-General Workers' Union f'dawn il-proceduri Manwel Farrugia ghall-General Workers' Union rega' tenna l-oggezzjoni tieghu ghall-

ghazla tal-esponent li jkun assistit minn persuna ta' fiducja tieghu u mis-Segretarju tat-Taqsima flimkien, u f'dan l-istadju l-esponent tramite l-legali tieghu iddikjara li kellu dritt li jaghzel lil min jiddefendih bl-ahjar mod, u wara li ddikjara wkoll li d-decizjoni tal-Bord kienet tilledi d-dritt ta' smigh xieraq u li hu kien ser jintavola proceduri fil-Qorti fir-rigward, il-Bord tad-Dixxiplina iddifferixxa l-kaz *sine die* pendenti l-ezitu ta' dawn il-proceduri.

Illi kif qed tigi nterpretata din id-decizjoni tal-Bord tad-Dixxiplina, u anke l-klawsola relattiva tal-Ftehim Kollettiv, tillimita d-dritt tal-esponent li jaghzel l-ahjar difiza tieghu fi proceduri li jistghu jwasslu ghat-tkeccija mill-impjieg tieghu u ghalhekk id-decizjoni tal-Bord u l-klawsola relattiva tal-Ftehim Kollettiv kif qed tigi nterpretata tilledi mhux biss il-jedd fundamentali tal-esponent ghal smigh xieraq fid-determinazzjoni tal-jeddijiet u l-obbligi civili tieghu quddiem l-istess Bord, izda l-istess decizjoni qieghda wkoll tippregudikah b'mod determinanti f'kull proceduri sussegwenti li jista' jintavola quddiem xi tribunal gudizzjarju jew qorti kompetenti dwar dan il-kaz.

Illi l-imsemmija decizjoni u l-klawsola 26.6 tal-Ftehim Kollettiv tilledi wkoll il-principju tal-*equality of arms* billi fil-kaz tal-Management dan jista' jkun dejjem assistit minn avukat fil-prosekuzzjoni tal-kaz tieghu kontra l-impjegat, filwaqt li fil-kaz tal-impjegat dan ma jistax ikun assistit minn avukat jekk jaghzel li jkollu jassistih ukoll lis-Segretarju tat-Taqsima tieghu.

Jghidu ghalhekk l-intimati ghaliex ghar-ragunijiet premessi din l-Onorabbli Qorti m'ghandiex:

1) Tiddikjara u tiddeciedi illi l-imsemmija decizjoni tal-Bord tad-Dixxiplina tat-23 ta' Mejju 2006 kompriza l-klawsola 26.6 tal-Ftehim Kollettiv tilledi d-drittijiet tal-esponent kif fuq inghad.

2) Konsegwentement tiddikjara u tiddeciedi illi l-imsemmija decizjoni tal-Bord tad-Dixxiplina tat-23 ta' Mejju 2006 kompiza l-klawsola 26.6 tal-Ftehim Kollettiv hija nulla u bla effett.

3) Konsegwentement tordna illi fil-proceduri ta' dixxiplina kontra l-esponent quddiem il-Bord tad-Dixxiplina – General Workers Union l-esponent ghandu d-dritt li jkun assistit mis-Segretarju tat-Taqsima (Servizzi u Media) tal-General Workers' Union li taghha huwa membru, flimkien mal-avukat ta' ghazla u fiducja tieghu, u dan taht kull povvediment xieraq u opportun li joghgobha taghti din l-Onorabbli Qorti.

B'riserva ta' azzjoni tad-danni kontra l-intimati u bl-ispejjez kontra l-intimati li huma ngunti ghas-subizzjoni.

Rat ir-**risposta guramentata tal-General Workers Union** a fol. 15 tal-process fejn eccepiet:

1. Preliminarjament, illi din l-Onorabbli Qorti ma ghandiex gurisdizzjoni sabiex tisma' u tiddeciedi dwar it-talba ta' l-attur ghat-thassir tad-decizjoni tal-Bord tad-Dixxiplina in kwantu tali funzjoni kienet tispetta lill-Bord ta' l-Appell previst fil-Ftehim Kollettiv applikabbli ghall-impjegati tal-Union eccipjenti;

2. Preliminarjament ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, illi din l-Onorabbli Qorti ma ghandiex gurisdizzjoni sabiex tisma' u tiddeciedi dwar it-talba ta' l-attur ghat-thassir ta' xi parti mill-Ftehim Kollettiv, jew l-interpretazzjoni ta' l-istess Ftehim, in kwantu huwa t-Tribunal Industrijali li huwa vestit bil-gurisdizzjoni esklussiva a tenur ta' l-artikolu 75 tal-Kap. 452 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet ta' l-attur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li *pacta sunt servanda,* ossia li l-procedura dixxiplinarja applikabbli ghall-impjegati tal-Union eccipjenti hija regolata bil-patti liberament maqbula u stabbiliti fil-Ftehim Kollettiv u ghalhekk tali patti, nkluz il-klawsola 26.6, mhumiex suggetti ghal revizjoni jew tibdil unilaterali minn xi parti;

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, palezament ma sehhet ebda limitazzjoni tad-dritt ta' difiza ta' l-attur

waqt il-proceduri dixxiplinari, u dan kif jista' jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

5. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-attur m'ghandux l-interess guridiku sabiex jippromwovi u/jew izomm fis-sehh l-azzjoni tentata minnu;

6. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, it-talbiet kollha ta' l-attur huma guridikament insostenibbli u nfondati fil-fatt u fid-dritt;

7. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat ir-**risposta ta' l-intimati Charles Mizzi et** a fol. 19 tal-process fejn eccepixxa:

1. Preliminarjament illi l-eccipjenti mhumiex legittimi kontradditturi tat-talbiet attrici stante li m'ghandhomx l-interess guridiku mehtieg sabiex jammettu jew jikkontestaw fil-mertu talba ghall-annullament ta' klawsola kontenuta f'kuntratt li jikkostitwixxi ghalihom *res inter alios acta*;

2. ILLI preliminarjament ukoll, mhijiex cara n-natura legali tat-talbiet attrici billi mhux car jekk l-attur huwiex qieghed jimpunja l-validita' tal-klawsola *de quo* fuq bazi civili jew inkella fuq bazi ta' ksur ta' drittijiet kostituzzjonali ta' l-attur, f'liema kaz il-kawza kellha tinbeda b'rikors kostituzzjonali;

3. ILLI preliminarjament ukoll, kull procedura li tista' tigi mifthiema kontrattwalment jew addottata mill-Bord tad-Dixxiplina nnifsu huwa minghajr hsara ghal kull dritt ta' azzjoni eventwali quddiem it-Tribunal Industrijali, li ghaldaqstant ghandu guridizzjoni esklussiva sabiex jisma' dan il-kaz;

4. ILLI minghajr pregudizzju ghall-premess, din l-Onorabbli Qorti mhijiex moghtija mill-ligi s-setgha li tannulla klawsola kontrattwali jekk mhux fuq bazi ta' vizzju ta' kunsens jew f'kaz ta' ksur ta' principju ta' ordni pubbliku, u f'dan il-kaz ma tirrizulta l-ebda bazi simili;

5. ILLI fil-mertu, hija gurisprudenza kostanti fl-ambitu tad-dritt kostituzzjonali u amministrattiv li limitazzjonijiet fuq id-dritt ta’ assistenza legali ma jikkostitwux ksur tad-dritt ghal smigh xieraq;

6. ILLI fil-process ta’ terminazzjoni ta’ impjieg, id-dritt ghal smigh xieraq da parti ta’ l-impjegat fil-konfront ta’ min jimpjegah jezisti biss in virtu’ tad-drittijiet stabbiliti kontrattwalment bejn il-partijiet li f’dan il-kaz jaghtu garanziji ferm ikbar minn dawk moghtija fil-ligi;

7. ILLI l-eccipjenti jiddikjaraw li jafu personalment bil-fatti dikjarati.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Verbal

Rat il-verbal a fol 23 fejn Dr. Abela ghar-rikorrent iddikjara li ghalkemm Karmenu Vella m’ghadux jokkupa l-kargika ta’ Segretarju tat-Taqsima Servizzi u Media tal-GWU, ir-rikorrent xorta wahda ghad ghandu interess u l-htiega li fil-proceduri ta’ dixxiplina li qed jittiehdu kontrih fil GWU ikun l-istess Karmenu Vella u l-Avukat George Abela bhala persuni ta’ fiducja tieghu u bhala l-persuna legali li jiddefendih f’dawk il-proceduri.

Dr. Mifsud Bonnici ghall-intimati ddikjara li l-Union m’ghandha l-ebda oggezzjoni li r-rikorrent ikun assistit fil-proceduri dixxiplinarji minn Dr. George Abela u Karmenu Vella.

Dr. Abela ghalhekk iddikjara li n-vista ta’ dina d-dikjarazzjoni l-mertu illum huwa ezawrit u r-rikors baqa’ differit ghall provi u trattazzjonji dwar il-kap ta’ l-ispejjez.

Mertu ezawrit

Illi jigi rilevat li kuntrarjament ghal dak sottomess mir-rikorrent, l-intimati mhux qed jirrikonoxxu li r-rikorrent kellu ragun fit-talbiet tieghu ghalhekk qed jinsistu li huma m'ghandhomx jehlu l-ispejjez tal-kawza.

L-intimati jissottomettu li huma qatt ma kellhom oggezzjoni r-rikorrent jigi assistit mill-legali Dr. G. Abela u minn Karmenu Vella bhala persuna ta' fiducja tieghu, imma mhux li dan ta' l-ahhar jidher ukoll mal legali bhala Segretarju tat-Taqsima tieghu. Ir-rikorrent setgha jigi assistit minn wiehed jew l-iehor imma mhux mit-tnejn f'daqqa. Gara li fil-mori tal-kawza Karmenu Vella rrizenja minn Segretarju tat-Taqsima ghalhekk dana setgha liberament jassistih bhala persuna ta' fiducja tieghu u mhux aktar bhala Segretarju tat-Taqsima, ghalhekk l-intimati ma baqghux joggezzjonaw u l-mertu tal-kawza gie ezawrit. Dan gara mhux ghax l-intimati laqghu t-talbiet tar-rikorrent imma ghax l-ostakolu li kien hemm tnehha bic-cirkostanzi kif zviluppaw.

Ghal din r-raguni biss l-intimati m'ghandhomx jehlu spejjez.

Interess

Ir-rikorrent ukoll ma baqalux l-interess li seta kellu fil-proceduri prezenti fil-bidu. Ghalkemm ma hemmx eccezzjoni formali dwar in-nuqqas ta' interess guridiku il-Qorti dejjem tista' tqajjem dina l-eccezzjoni ex officio. (ara f'dan is-sens is-sentenza App. G. Laferla et vs J. Lauri et 10 ta' Mejju 2005). Id-definizzjoni accettata hija li l-interess guridiku huwa "*l'utilita' finale della domanda gudiziale nel tema dell'asserita ezistenza o violazione del diritto".* Jekk l-azzjoni tkun inkapaci li tipproduci rizultat vantaggjuz jew utili ghal min jipproponiha jew jekk ir-rizultat, jew sentenza, ma jkunx jista' jigi usufrwit, dik l-azzjoni ma tistax tigi protetta. (Vol LXXVI p2 p 247). L-interess guridiku irid jissussisti matul il-hajja ta' l-azzjoni ghaliex jekk tali interess jigi nieqes, il-kawza ma tkunx tista' tissokta. (App J. Sammut vs C. Attard 17/2/1993 u Calleja vs Micallef App 1/4/1992).

Fil-kaz in ezami meta gara li r-rikorrent setgha jigi assistit kemm minn Dr. G. Abela kif ukoll minn Karmenu Vella flimkien billi il-posizzjoni ta' Vella tbiddlet fil-kors tal-kawza, it-talba tar-rikorrent ma kienitx aktar kapaci li tipproducilu rizultat vantaggjuz jew utili. Ghalhekk hu ma kienx baqghalu nteress li jkompli bil-kawza.

Hemm ragunijiet ohra ghaliex l-intimati m'ghandhomx jehlu l-ispejjez tal-kawza billi l-eccezzjonijiet taghhom kienu fondati.

Natura ta' l-azzjoni proposta

Mir-rikors promotur ma jirrizultax ezattament x'tip ta' kawza r-rikorrent qed jipproponi, jekk hiex wahda civili, wahda kostituzzjonali jew wahda mista. Kien biss fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu li specifika li hu kien qed imexxi b'kawza kostituzzjonali, izda mill-atti ma hu evidenti xejn li dina kienet kawza kostituzzjonali ghalkemm f'wahda mit-talbiet kien talab li jigi deciz li gie lez id-dritt tieghu ghal smigh xieraq.

L-ewwelnett f'ebda parti fir-rikors ma hemm indikat li dina l-Qorti bhala Prim Awla giet adita fil-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha. Sussegwentement lanqas ma ntalab li dina l-Qorti tikkonverti ruhha f'gurisdizzjoni kostituzzjonali biex tiddeciedi l-lanzjanzi tar-rikorrent. Lanqas ma ntalab li jiddahhal l-Avukat Generali biex ikun parti fil-proceduri. Kif jidher mir-risposta ta' l-intimati, minhabba il-mod kif saret il-kawza, dawn ma kienux f'posizzjoni li jiddefendu ruhhom ghax ma kienux jafu x'tip ta' azzjoni qed jipproponi r-rikorrent.

Rimedji ohra

Inoltre l-Qorti hi tal-fehma li l-azzjoni tar-rikorrent hija wahda intempestiva billi r-rikorrent kellu rimedji ohra disponibbili ghalih qabel javvanza l-lanjanza tieghu permezz ta' l-azzjoni prezenti. Semai r-rimedju kostituzzjonali kellu jintalab wara li jigu ezawriti r-rimedji ordinarji.

Drittwirkung

Bl-istess argument, kwantu ghall eccezzjoni ta’ l-intimati li dina l-Qorti m’ghandhiex gurisdizzjoni fir-rigward ta’ l-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet protettivi Kostituzzjonali u Konvenzjonali fir-relazzjonijiet bejn il-persuni privati, il-Qorti tirrileva li dan l-aspett tad-dritt kostituzzjonali ghadu mhux ghall kollox ben definit. Skond il-gurisprudenza tal-Qorti Kostituzzjonali taghna l-posizzjoni hi li l-individwu bhala regola ghandu dritt ghal protezzjoni kontra l-vjolazzjonijiet tad-jeddijiet fondamentali tieghu anke jekk kommessi minn persuni li ma kienux l-istat, izda l-individwu l-ewwel irid ifittex il-protezzjoni kontra dawn il-vjolazzjonijiet taht il-ligijiet ordinarji. Jekk imbaghad dawn il-ligijiet ordinarji promulgati mill-istat ma kienux jassiguraw lic-cittadin il-protezzjoni shiha u allura l-istat ikun naqas li jipprovvdi tali protezzjonij, allura ma jkun hemm xejn x’izomm lill individwu milli jagixxi kontra min kien responsabbili direttament ghall-vjolazzjoni cjoe kontra l-individwu u ghar-ridress li jista jkollu wkoll kontra l-istat.

Fil-kaz in ezami dina l-Qorti diga ddecidiet li r-rikorrent ma esawriex ir-rimedji ordinarji ghalhekk ma kellux dritt li jagixxi kontra l-individwu ghal lezjoni tal-allegata vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tieghu.

Proceduri Dixxiplinarji u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni

Kwantu ghall kwistjoni sollevata mill-intimati li l-procedura quddiem il-Bord ta’ Dixxiplina f’kumpanija privata mhumiex protetti mill-artikolu 6 tal-Konvenzjoni, dina l-Qorti hi tal-fehma li dawn il-proceduri dixxiplinarji mhumiex esklusi u jistghu jaqghu taht dana l-artikolu jekk certi kriterji jigu sodisfatti bhal per ezempju kif in-norma li allegatament qed tigi vjolata tigi klassifikata fis-sistema legali domestika; l-iskop ta’ tali norma u natura u l-gravita’ tal-piena li tista’ tigi imposta fuq min jivvjola dina n-norma.

Fil-kaz in ezami l-Qorti hi tal-fehma li l-proceduri li ttiehdu kontra r-rikorrent saru a bazi tal-ftehim kollettiv liberament miftiehem bejn il-partijiet, u fir-rikors promutur ir-rikorrent

fl-ebda parti ma hu qed jattakka l-validita ta’ tali ftehim kollettiv.

Dritt ghal Avukat

Finalment il-Qorti tirrileva li l-kwistjoni kollha bejn il-partijiet ma kienitx li r-rikorrent ma kellux dritt ghall avukat ghal difiza tieghu, imma li hu ma setghax jigi rapprezentat fil-proceduri fl-istess hin kemm mill-Avukat kif ukoll mir-rapprezentant tal Union. Il-Konvenzjoni ma taghti ebda dritt awtomatiku ghad-difiza minn Avukat tax-xelta ta’ dak li jkun, f’kawzi civili jew quddiem Tribunali Industrjali (ara App Sammut vs Prim Ministru 27/4/1993). Fil-kaz in ezami l-Qorti thoss li l-partijiet quddiem il-Bord kellhom l-istess mezzi procedurali ta’ difizia disponibbili ghalihom, u fil-kaz tar-rikorrent anke aktar mill-Union.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi
Billi tastjeni milli tiehu aktar konjizzjoni tal-mertu stante li dana gie ezawrit fil-mori tal-kawza
Spejjez ghar-rikorrent.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------